

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

EAKR-PROJEKTIN LOPPURAPORTTI

Ohjelmakausi 2007 - 2013

Varsinais-Suomen liitto
Egentliga Finlands förbund

Viranomaisen merkintöjä

Saapumispvm		Diaarinumero	
Käsittelijä		Puhelinnumero	
Projektikoodi	A32072	Tila	Keskeneräinen

1. PROJEKTIN PERUSTIEDOT

Projektin nimi	RAVITA - Lannan ja jätevesien ravinteet kiertoon
Ohjelma	Etelä-Suomi
Toimintalinja	2 : Innovaatiotoiminnan ja verkostoitumisen edistäminen sekä osaamirakenteiden vahvistaminen
Projektityyppi	Kehittämiprojekti
Vastuuviranomainen	Varsinais-Suomen liitto
Aloituspäivämäärä	01.05.2012
Päätymispäivämäärä	31.12.2013

2. PROJEKTIN TOTEUTTAJAN TIEDOT

Toteuttajan nimi	Someron kaupunki		
Projektin vastuuhenkilön nimi	Timo Klemelä		
Sähköpostiosoite	timo.klemela@somero.fi	Puhelinnumero	02-7791 284

3. LOMAKKEEN TÄYTTÄJÄN TIEDOT

Täyttäjän nimi	Sanna Söderlund		
Sähköpostiosoite	timo.klemela@somero.fi	Puhelinnumero	02-7791284

4. PROJEKTIN LÄHTÖKOHTA, TAVOITTEET JA KOHDERYHMÄ

RAVITA -lannan ja jätevesien ravinteet kiertoon - hankkeen lähtökohtana oli Paimionjoen alueen vesiensuojelu, jota toteutettaisiin tehostamalla ravinteiden kierrätystä maataloudessa karjanlannan ja haja-asutusalueella jätevesien osalta.

Samalla kun louhittava fosfori maapallolla hupenee ja keinolannoitteiden valmistaminen kuluttaa runsaasti energiaa, jää karjanlannan sisältämä ravinnekierrätyspotentiaali osittain käyttämättä. Suomen pelloilla viljellystä sadosta noin 80 % menee tuotantoeläinten rehuksi, mutta silti vain 20 % pelloista saa lantaa. Koko maan karjanlannasta syntyisi fosforia kahdeksan kiloa jokaiselle peltohehtaarille, kun väkilannoitetta käytetään keskimäärin seitsemän kiloa per hehtaari.

TEHO+ hanke on aiemmin selvittänyt Paimionjoen alueen kuuluvan tilastollisen laskennan perusteella omavaraisiin alueisiin karjanlannan sisältämän fosforin osalta, mutta todennut lannan hyötykäytön jakautuvan pelloilla epätasaisesti. Jakautumisen tehostamiseksi tarvittaisiin uusia verkostoja viljelijöiden ja urakoitsijoiden kesken. RAVITA:n hankesuunnitelman taustalla olivat Paimionjoki-yhdistys ry:n, Suomen

ympäristökeskuksen sekä TEHO Plus-hankkeen yhteistyössä järjestämässä työpajassa: Lantamarkkinat ja ravinteiden kestävä käyttö Paimionjoella 19.1.2012 esiin tulleet ideat ja huomiot.

Haja-asutusalueilla vaihtoehtoisiiin käymäläratkaisuihin, keskitettyihin puhdistamoihin sekä siirtoviemäreihin siirtyminen edistää sekä vesiensuojelua että ravinnekiertoa. RAVITA-hankkeessa keskityttiin tietoisuuden lisäämiseen vaihtoehtoisista käymälöistä.

Projektin päätavoitteita olivat:

- Paimionjoen alueen viljelijöiden verkostoitumisen ja lantayhteistyön lisääntyminen sekä logistiikan parantaminen
- Virtuaalisen lannan ja orgaanisten lannoitteiden vaihtopaikan, Ravinnepörssin toteuttaminen Internettiin
- Asenteiden muuttuminen positiivisemmaksi lannan hyötykäyttöä kohtaan sekä tietoisuuden lisääminen aiheesta
- Kuivakäymälätietoisuuden lisääminen haja-asutusalueen asukkaiden ja alueen virkamiesten keskuudessa

Projektin kohderyhmänä olivat Paimionjoen valuma-alueen kuntien maanviljelijät, lantaurakoitsijat, haja-asutusalueen asukkaat sekä kuivakäymälöiden kanssa työssään tekemisissä olevat henkilöt.

5. PROJEKTIN TOTEUTUS JA YHTEISTYÖ

RAVITA:n hallinnoitsijana toimi Someron kaupunki ja hankkeen projektikoordinaattoriksi valittiin agrologi (AMK) Sanna Söderlund. Hankkeen rahoituksesta vastasivat Varsinais-Suomen liiton Euroopan aluekehitysrahasto 70 %:n osuudella ja Paimionjoki-yhdistys ry 30 %:n omarahoitusosuudella.

Hankkeelle nimettiin ohjausryhmä, johon valittiin asiantuntijoita eri tahoilta. Ohjausryhmän jäseniä olivat: Totti Nuoritalo (Paimionjoki-yhdistys), Timo Klemelä (Someron kaupunki), Jonna Hostikka (Kosken TI kunta), Petri Kapuinen (MTT), Nina Pohjanpalo (Liedon, Tarvasjoen ja Marttilan kunnat) ja Minna Nummelin (Varsinais-Suomen ELY-keskus). Lasse Nurmi toimi ohjausryhmässä Varsinais-Suomen liiton nimeämänä asiantuntijana.

Ohjausryhmän kokoontui ensimmäisen kerran 20.6.2012. Yhteensä kokouksia oli kahdeksan, joista kaksi oli sähköpostikokouksia. Ohjausryhmä työskenteli aktiivisesti hankkeen edistymisen hyväksi ja hyväksyi sekä väliraportit että maksatushakemukset.

Hankkeen oli tarkoitus alkaa toukokuussa 2012, mutta rahoituspäätöksen hieman viivästyttyä hanke pääsi alkuun suunniteltua myöhemmin, 16.7.2012.

Ensimmäisenä syksynä ja talvena luotiin yhteistyöverkostoja, kartoitettiin alueen viljelijöiden ajatuksia Internet-kyselyin, järjestettiin virkamiehille suunnattu kuivakäymäläkoulutus, tehtiin hanketta ja sen edistämiä asioita tutuksi erilaisissa tilaisuuksissa ja mediassa sekä järjestettiin kaksi työpajaa Ravinnepörssin suunnittelemiseksi. Työpajoihin saatiin kattava asiantuntijajoukko suunnittelemaan, minkälainen sovelluksen tulisi olla, jotta se olisi mahdollisimman helppo käyttää ja palvelisi parhaiten käyttäjiään. Ravinnepörssin

suunnitteluun mukaan tuli melko varhaisessa vaiheessa liete- ja lannoitealan yritys Koneta Agriculture oy, jonka kanssa tehtiin yhteistyötä koko hankkeen ajan.

Kevään 2013 aikana järjestettiin Ravinnehörsin toteuttajan kilpailutus, jonka voitti BMM Oy Porista. Kevään ja kesän toimintaan kuuluivat myös käynnit viljelijöiden tukihakukoulutuksissa kertomassa Ravinnehörsistä sekä RAVITA - kiertue, jossa yhteistyökumppaneina olivat Biolan Oy sekä Paimionjoki tutuksi-virkistysshanke. Lisäksi järjestettiin erilaisia lantaan liittyviä tapahtumia, kuten separointi- sekä lantapäivä. Huhtikuussa Turun AMK otti yhteyttä ravinnehörsitykseen liittyvän kyselyn tiimoilta ja heidän kanssaan yhteistyössä muodostui kysely maatalousyrittäjille, joka toteutettiin Internetissä ja MTK:n jäsenpostituksen kautta. Kysely oli osa suurempaa ravinteiden kierrätykseen Saaristomeren valuma-alueella liittyvää selvitystyötä. Kevään aikana julkaistiin myös hankkeen edistämiin aiheisiin liittyvä juttusarja Paimionjoen valuma-alueella ilmestyvissä kolmessa paikallislehdessä.

RAVITA:n viimeinen syksy sujui retkien merkeissä sekä Ravinnehörsin testauksessa ja hiomisessa. Lisäksi käytiin tapahtumissa ja suunniteltiin Ravinnehörsin tulevaisuutta.

Hankkeen aikana etsittiin yhteistyötahoja mm. kuntien maaseutu- ja ympäristötoimesta, MTK:sta, paikallisista yhdistyksistä, Käymäläseura huussi ry:stä, ProAgriasta ja muista alan organisaatioista ja oppilaitoksista. Hankkeiden, jotka toimivat samojen asioiden parissa, - kuten Järki, Järki-Lanta ja TEHO+, Tarmokas, Lisää Luomua, sekä Paimionjoki tutuksi-virkistäytymishanke kanssa tehtiin eri tavoin yhteistyötä, joka säästi kaikkien osapuolten resursseja, ja jolla saatiin aikaan parempia tuloksia kuin yksin toimien.

Paimionjoen alueen kuntien ympäristötoimien haltijat olivat erittäin aktiivisesti mukana yhteistyössä erilaisten tapahtumien järjestämisessä sekä hankkeen kaikissa vaiheissa tapahtuneessa tiedonvaihdossa, - välittämisessä ja muussa avustamisessa. Tämä yhteistyö oli tärkeä osa hankkeen menestyksestä läpiviemistä. Suurena apuna yhteistyössä olivat myös alueen aktiiviset viljelijät ja muut toimijat, jotka auttoivat tapahtumien järjestämisessä, ideoinnissa ja Ravinnehörsin suunnittelussa.

Yhteistyössä hankkeiden ja muiden organisaatioiden kanssa toteutettuja tapahtumia olivat: Ravinnehörsityöpajat, Kuivakäymäläkoulutus virkamiehille, Separointipäivä, Lantapäivä, asiantuntijaretki Biolanille sekä tila- ja lantayhteistyöhön keskittyvä retki kahdelle tilalle. RAVITA -kiertueella tapahtumat joissa tehtiin yhteistyötä Biolanin ja/tai Paimionjoki tutuksi-virkistäytymishankkeen kanssa olivat: Viva Vista Paimiossa, Tarvasjoen kesäjuhlat, Somerniemen kesätori, Someron suviheinäsoudut, Karunan unikeonmarkkinat sekä Sauvon Elopäivät. Muita tapahtumia, joissa RAVITA oli hankkeen aikana mukana, olivat mm. alueen kuntien tukihakukoulutukset, jätevesi-ilta Paimiossa, TEHO Plus-hankkeen järjestämä ympäristöneuvojakoulutus, Mökkiläistoimikunnan tapaaminen Sauvossa ja kuivakäymäläpaneeli Kuusiston kartanossa. Lisäksi RAVITA järjesti Suomen luonnon päivänä 31.8.2013 retken Karunaan.

Edellä mainittujen tapahtumien lisäksi RAVITA oli mukana monissa pienissä tilaisuuksissa sekä isommissa alan seminaareissa ja työpajoissa, ja toteutti aktiivista viestintää koko hankkeen ajan niin lehdistössä kuin Internetissäkin. Hankkeen päättyessä voidaan todeta, että projektin toteutus onnistui hyvin ja yhteistyö eri

tahojen kanssa oli hedelmällistä.

6. JULKISUUS JA TIEDOTTAMINEN

RAVITA:n hankesuunnitelman mukaan viestintä oli heti hankkeen alusta asti aktiivista. Mediaa informoitiin tiedotteilla hankkeen alkamisesta ja päättymisestä sekä kaikista järjestetyistä tapahtumista. Kolmessa paikallislehdessä (Kunnallislehti, Somero-lehti ja Auranmaan viikkolehti) julkaistiin kevään 2013 aikana projektikoordinaattorin kirjoittama sarja hankkeen edistämiin aiheisiin liittyen. Näiden lisäksi paikallislehdissä julkaistiin useita projektikoordinaattorin kirjoittamia juttuja tapahtumista joihin lehdistön oma edustaja ei päässyt. Myös suuremmat aluelehdet sekä Maaseudun Tulevaisuus kirjoittivat hankkeen tapahtumista. RAVITA:sta oli myös hanke-esittelyjä lehdissä kuten Viirissä ja Karunan Kynttilässä.

Kesällä 2013 esitettyyn, MTV3 - kanavan dokumenttiin Itämeri ja mustan kullan maa haastateltiin Paimionjoki-yhdistyksen toiminnanjohtajaa ja RAVITA:n projektikoordinaattoria ja loppuvuodesta 2013 TVFem teki haastattelun lanta-aiheiseen uutiseensa Ravinnepörssistä. Turun Radio teki kesällä 2013 haastattelun ja Internet-jutun liittyen kuivakäymälöihin ja Kuusistossa olleeseen kuivakäymäläpaneeliin.

Internetissä RAVITA:lla oli oma sivunsa Paimionjoki-yhdistys ry:n sivuilla www.paimionjoki.fi/ravita . Myös Someron kaupungin sivuilla oli RAVITA:n esittely. Paimionjoen Facebook-sivustolla päivitettiin ahkerasti RAVITA:n tapahtumia ja hankkeen oma blogi Riemukasta ravinnekierätystä löytyi osoitteesta www.vuodatus.net/ravita .

Viestinnässä käytettiin edellä mainittujen lisäksi hyväksi myös sähköpostia, kuntien sähköisiä ilmoitustauluja, kirjepostia, puhelinta ja yleisten tilojen ilmoitustauluja. Hankkeen lopuksi tehtiin Ravinnepörssin esittelyvideo, jota voivat käyttää hyödykseen eri tahot Ravinnepörssiä esitellessään.

6.1 Projektin mahdollinen internet-osoite

www.paimionjoki.fi/ravita

7. ONGELMAT JA SUOSITUKSET

Suurin ongelma hankkeen aikana oli eri syistä johtunut aikataulujen venyminen, joiden vuoksi Ravinnepörssin testaaminen ja lanseeraaminen käytäntöön jäivät hankkeen jälkeiseen aikaan. Muita ongelmia olivat mm. viljelijöiden yhteystietojen hankala saatavuus sekä vaihteleva tiedonkulku samaa asiaa edistävien tahojen kanssa. Myös joidenkin hankkeen kannalta tärkeiden yhteistyökumppaneiden saaminen mukaan toimintaan oli yllättävän vaikeaa, eikä se lopulta onnistunutkaan kovin hyvin. Onneksi hanke pystyttiin viemään läpi muuten runsaan yhteistyökumppaneiden joukon avulla.

Suosituksena voidaan todeta, että yhteistyötä hankkeiden välillä sekä kuntien virkamiesten ja hankkeiden välillä olisi hyvä lisätä. Hankkeen aikana voitiin todeta konkreettisesti, kuinka yhteistyö säästää resursseja ja miten sitä tekemällä saadaan enemmän aikaan, ja toisaalta, kuinka paljon aikaa jo olemassa olevien tietojen

ja tehtyjen toimenpiteiden selvittäminen voi viedä.

8. PROJEKTIN TULOKSET

Hankkeen tavoitteena oli lisätä Paimionjoen alueen viljelijöiden verkostoitumista, edistää lannan hyötykäyttöä ja lisätä tietoisuutta vaihtoehtoisista käymäläratkaisuksista. Lisäksi hankkeessa oli tarkoitus käyttää aktiivista tiedotusta ja tehdä tiivistä yhteistyötä median kanssa. Yhtenä tärkeänä tavoitteena oli asennemuutoksen aikaansaaminen, jotta lannan ravinteiden hyödyntäminen viljelyssä toteutuisi laaja-alaisemmin, ja jotta vaihtoehtoiset käymäläratkaisut löytäisivät paikkansa todellisena vaihtoehtona vesivessalle haja-asutusalueilla.

Hankkeen tavoitteisiin päästiin hyvin, tosin konkreettista viljelijöiden verkostoitumista olisi voinut tapahtua enemmän. Puolentoista vuoden aikana saatiin kuitenkin aikaan useita tapahtumia ja retkiä, oltiin esillä lukuisissa yleisötapahtumissa sekä saatiin toteutettua aktiivista viestintää. Tapahtumien järjestäminen vaatii paljon valmisteluja ja suunnittelua, mutta lopulta aktiivisesta tiedottamisesta ja kutsujen lähettämisestä huolimatta paikalle saapuva ihmismäärä voi olla alhainen. RAVITA:n tapahtumissa oli paikalla yleensä noin 20 - 40 henkeä, joka on kohtuullisen hyvä saavutus, sillä mukana ihmisten ajasta kilpailemassa oli valtavasti muitakin tapahtumia.

Asennemuutosta tapahtuu koko ajan ja RAVITA oli omalta osaltaan antamassa ajattelemisen aihetta ja lisäämässä tietoisuutta toimintansa ajan. Tärkeä osuus asennemuutoksen eteenpäinviemisessä on aktiivisilla ihmisillä, jotka jatkavat tiedon levittämistä omassa ympäristössään. Onneksi Paimionjoen valuma-alueella sellaisia on paljon, joten ravinnekierrätyksen ja vesiensuojelun edistäminen jatkuu varmasti tulevaisuudessakin.

Hankkeen konkreettisena tuloksena syntyi Ravinnepörssi-niminen karttapohjainen Internet -sovellus, joka on tarkoitettu kaikenkokoisille lantaa tai orgaanisia lannoitevalmisteita tuottaville ja vastaanottaville tahoille, sekä urakoitsijoille ja muille alan palveluntuottajille. Ravinnepörssi tarjoaa yhdistävän kanavan kasvi- ja eläintilallisten välille, mahdollistaa verkostoitumisen muiden viljelijöiden kanssa ja helpottaa lannanlevitysurakoitsijan löytymistä omalta lähialueelta. Ravinnepörssiä voi käyttää tietokoneella, tabletilla tai mobiililaitteella.

Ravinnepörssiä suunniteltiin kahdessa eri työpajassa useiden asiantuntijoiden avulla ja testausvaiheessa sovellus kiersi sekä ohjausryhmän jäsenten että suunnitteluun tiiveimmin osallistuneiden yhteistyökumppaneiden keskuudessa. Ravinnepörssi suunniteltiin helppokäyttöiseksi, jotta sen tarjoamat ominaisuudet hyödyttäisivät käyttäjiä parhaalla mahdollisella tavalla.

RAVITA:n alkuvaiheessa mukaan Ravinnepörssiin liittyvään yhteistyöhön tullut Koneta Agriculture Oy otti vastatakseen Ravinnepörssin ylläpidon ja kehitystyön hankkeen jälkeen. Yritysyhteistyö koettiin mielekkääksi, sillä ajateltiin, että yrityksellä olisi paremmat edellytykset ylläpitää ja kehittää Ravinnepörssiä kuin muutenkin ylikuormitetulla julkisella sektorilla. Ravinnepörssi on tarkoitus saada käyttöön vuoden 2014 aikana.

RAVITA-hankkeessa tuotettu materiaali on kaikkien halukkaiden saatavilla ja sen voi ladata itselleen jatkotyöstämistä varten osoitteesta <https://github.com/Lounaispaikka/Ravinneporssi>. Ravinnepörssin tavaramerkki sekä sivusto www.ravinneporssi.fi ovat Koneta Agriculture Oy:n omistuksessa, joten mikäli joku alkaa luoda omaa vastaavalla periaatteella toimivaa sivustoa, on sille keksittävä uusi nimi. Karttapohjaista palvelua voi käyttää moneen muuhunkin tarkoitukseen kuin lannan vaihtamiseen, joten sovelluksesta voivat hyötyä monenlaiset tahot.

9. PROJEKTIN INNOVATIIVISUUS

RAVITA-hankkeessa tehty Ravinnepörssi on uudenlainen lannan ja orgaanisten lannoitteiden vaihtopaikka, sillä se yhdistää luovuttajan ja vastaanottajan lisäksi ketjuun mukaan urakoitsijan jolta voi tilata lannanlevityksen.

10. PROJEKTIN TASA-ARVOVAIKUTUKSET

-

11. PROJEKTIN VAIKUTUKSET KESTÄVÄÄN KEHITYKSEEN

Lannan tasaisempi jakautuminen peltoalueilla ja kierrätysravinteiden tehokkaampi käyttö viljelyssä vaikuttavat positiivisesti ympäristöön ja vesiensuojeluun. Keinolannoitteiden osuuden pienentyessä vähenevät myös niiden aiheuttamat ympäristövaikutukset.

Vaihtoehtoisten käymäläratkaisujen yleistymisen tuo mukanaan positiivisia ympäristövaikutuksia mm. ravinteiden pienempänä pääsynä vesistöihin ja puhtaan veden säästönä.

12. HYVÄT KÄYTÄNNÖT

Hyviä käytäntöjä hankkeen aikana olivat erityisesti:

- yhteistyö eri tahojen kanssa
- yhteistyö paikallislehtien kanssa, joka tuotti paljon näkyvyyttä hankkeen edistämille asioille
- retket ja teemapäivät, jotka toivat yhteen samojen asioiden kanssa työskenteleviä ja niistä kiinnostuneita ihmisiä, välittivät tietoa ja virittivät ideoita
- erilaisissa tapahtumissa käyminen, jolloin ihmisiä henkilökohtaisesti tapaamalla saatiin aikaan hyvää ajatustenvaihtoa, uusia ideoita ja edistettyä tietoisuutta ravinnekierrätyksestä ja kuivakäymälöistä

13. TOIMINNAN JATKUVUUS

Paimionjoki on Saaristomeren suurin yksittäinen kuormittaja, joten työsarkaa sen laadun parantamiseksi riittää. Paimionjoki-yhdistys ry on aktiivinen toimija Paimionjoen valuma-alueella ja tulee tekemään vesiensuojelutyötä vastaisuudessakin.

Ravinnekierrätys tulee todennäköisesti olemaan teemana myös muissa tällä ja laajemmalla alueella toteutettavissa hankkeissa myöhemmin, joten tämän hankkeen tyyppinen toiminta varmasti jatkuu eri muodoissa tulevaisuudessakin.

Ravinneporssin toiminta jatkuu Koneta Agriculture Oy:n ylläpitämänä osoitteessa www.ravinneporssi.fi. Ravinneporssin on tarkoitus aloittaa toimintansa virallisesti vuonna 2014.

14. PROJEKTIN RAHOITUS

Projektin rahoitus suunnitelman * mukaan:

Projektin toteutunut rahoitus:

EAKR- ja valtion rahoitus	87 990,00	€	70	%		35 857,55	€	70	%
Kuntien rahoitus	37 710,00	€	30	%		15 367,52	€	30	%
Muu julkinen rahoitus	0	€	0	%		0	€	0	%
Yksityinen rahoitus	0	€	0	%		0	€	0	%
Tulot	0	€	0	%		0	€	0	%
Rahoitus yhteensä	125 700,00	€	100	%		51 225,07	€	100	%

* Suunnitelma = viimeisin hyväksytty projektisuunnitelma

15. YHTEENVETO PROJEKTIN TOTEUTUKSESTA JA TULOKSISTA

RAVITA-lannan ja jätevesien ravinteet kiertoon-hanke oli 16.7.2012 -31.12.2013 Paimionjoen valuma-alueella toiminut maatalouden vesiensuojeluhanke. Hankkeen rahoittajat olivat Varsinais-Suomen liiton Euroopan aluekehitysrahasto 70 %:n rahoitusosuudella ja Paimionjoki-yhdistys ry 30 %:n omarahoitusosuudella. Hankkeen hallinnoitsijana toimi Someron kaupunki. Hankkeeseen palkattiin kokoaikainen työntekijä, joka työskenteli hankkeessa sen toiminnan ajan.

Paimionjoki on sekä valuma-alueeltaan että virtaamaltaan suurin Saaristomereen laskeva joki, jonka ympäristö on tehokkaasti viljeltyä savimaata. Valuma-alueen pinta-alasta noin 43 % on viljeltyä peltoa ja alueella on myös paljon kotieläintaloutta. Joen Saaristomereen mukanaan viemä ravinnekuormitus on runsasta ja sen vähentämiseksi syntyi RAVITA-hanke.

RAVITA - hankkeen keskeisimpiä tavoitteita olivat Paimionjoen alueen viljelijöiden verkostoituminen ja lantaan liittyvän logistiikan parantuminen, jotta karjanlanta saataisiin jakautumaan tasaisemmin alueen pelloille, tietoisuuden levittäminen lannan hyötykäytöstä sekä vaihtoehtoisista käymäläratkaisuista, tiivis tiedottaminen ja viestintä sekä asennemuutoksen aikaansaaminen.

Lannan liikkumista ja logistiikkaa varten suunniteltiin ja toteutettiin Internetissä toimiva karttapohjainen Ravinneporssi-palvelu. Ravinneporssi valmistui vasta aivan hankkeen loppuvaiheessa, mutta jo ennen sen valmistumista tulevaa palvelua käytiin esittelemässä useissa erilaisissa tilaisuuksissa. Ravinneporssin ylläpidosta ja kehittämisestä vastaa hankkeen jälkeen liete- ja lannoitealan yritys Koneta Agriculture Oy.

Ravinneporssi on ladattavissa omaan käyttöön ja muokkaukseen osoitteessa

<https://github.com/Lounaispaikka/Ravinneporssi>. Halutessaan käyttää RAVITA-hankkeessa luotua sovelluspohjaa, käyttäjän tulee valita sille uusi nimi ja varata oma osoite, sillä Ravinneporssi-tavaramerkki sekä sivu www.ravinneporssi.fi ovat Koneta Agriculture Oy:n omaisuutta. Tätä karttapohjaista sovellusta voi käyttää moneen muuhunkin tarkoitukseen kuin lannan vaihtamiseen, sillä sen monipuoliset ominaisuudet käyvät minkä tahansa tavaran tai palvelun vaihtamiseen, paikkojen merkitsemiseen ja ominaisuuksien luomiseen niille.

Asennemuutosta lannan hyötykäyttöä ja vaihtoehtoisia käymäläratkaisuja kohtaan tarvitaan aina virkamiestasolta haja-asutusalueen asukkaisiin ja mökkiläisistä maanviljelijöihin. Paikallinen, aktiivinen toiminta saa ihmiset miettimään asenteitaan ja toimintatapojaan, sillä lähelle tulevat esimerkit ja konkreettinen ihmisten tapaaminen helpottaa omien ajatusten jäsentelyä ja pohdiskelua. Ylemmiltä tahoilta annetut määräykset ja kehotukset usein menevät liikaa ohi tavallisen ihmisen elämäntilanteesta, jotta omia toimintatapoja jaksettaisiin alkaa kyseenalaistaa.

RAVITA-hankkeessa käytettiin tiivistä viestintää mediassa, kohdattiin ihmisiä tapahtumissa ja retkillä sekä keskusteltiin asioista henkilökohtaisesti. Hankkeen aikana ehdittiin käydä monissa tapahtumissa sekä järjestää edellä mainittujen lisäksi koulutuksia, teemapäiviä ja työpajoja. Yhteistyö muiden hankkeiden ja organisaatioiden kanssa toi suuren hyödyn tapahtumien järjestämiseen ja tiedottamiseen liittyen, ja yhteistyö eri tahojen kanssa olikin yksi tärkeimmistä asioista RAVITA-hankkeen onnistumisen kannalta. Yhteistyön avulla säästettiin resursseja ja saatiin aikaan hyviä ideoita.

RAVITA-hanke toteutui hankesuunnitelman mukaisesti ja hankkeen jälkeen sen omarahoittajana ollut Paimionjoki-yhdistys ry jatkaa aktiivista Paimionjoen vesiensuojelutyötä. Ravinnekierrätyksen ympärille on syntymässä tulevaisuudessa myös muiden tahojen osalta uusia hankkeita, joten ravinnekierrätyksen teema on vielä vuosia ajankohtainen. Hyvänä apuna tulevaisuuden ravinnekierrätykselle on RAVITA-hankkeessa tehty Ravinneporssi.

16. AINEISTON SÄILYTYS

Missä säilytetään projektin toteutukseen liittyviä asiakirjoja, kuten kirjanpitoaineistoa, toiminnan tarkastuksen kannalta tarpeellisia asiakirjoja, tietoja toiminnasta ja osallistujista sekä ohjausryhmän pöytäkirjoja. Säilytyspaikan osoite tai yhteystiedot.

Someron kaupunki
Joensuuntie 20
31140 Someron kaupunki
puh. 02-77911

Päiväys ja allekirjoitus

